

FØRSTE INDTRYK -LIGE VÆRD OG FÆLLESSKAB

DA OMKRETT

Indhold

Vurderingsøvelse, filmspot og diskussion. Eleverne skal ved hjælp af billeder arbejde med deres egne forventninger til og fordomme om andre ud fra deres umiddelbare indtryk af forskellige personers udseende og fremstilling på billederne og derigennem opnå kendskab til begrebet "stereotyper".

Formål

At eleverne bliver bevidste om, hvordan vi ud fra tidligere erfaringer danner hurtige opfattelser af andre ved det første umiddelbare indtryk, og at det kan påvirke vores adfærd. Samt at vores opfattelser er forskellige, men kan præges af andres fremstillinger.

Fag

Dansk og billedkunst

I relation til trinmål for faget **dansk** efter 4. klasses trin arbejdes der med at samtale om tekster og andre udtryksformer ud fra umiddelbar oplevelse, kendskab til faglige begreber og begyndende analyse. I relation til trinmål efter 6. klasses trin arbejdes der ligeledes med at fortolke, perspektivere og forholde sig til tekster og andre udtryksformer ud fra både oplevelse og analyse.

I relation til slutmål for faget **billedkunst** efter 5. klasses trin arbejdes der med at samtale om billeder og at iagttage, beskrive, fortolke og vurdere billeder samt at arbejde med billeder i forskellige sammenhænge med baggrund i den historiske og sociale kontekst, de er skabt i.

Tidsforbrug

1 lektion

Materialer

Billeder fra blade og aviser

Papir

Blyanter

Evt. billeder til projektor

Post-its

Filmspottet *Fjern fremmedfrygten*. Findes på www.fjern-fremmedfrygten.dk

Beskrivelse

1. Forbered aktiviteten

Find nogle blade og udvælg billeder af folk med interessante/forskellige/slående ansigter. Sørg for at have stor variation i billederne i forhold til alder, kulturel baggrund, etniske grupper, personer med og uden handicap osv., men undgå at bruge billeder af kendte mennesker. Overvej om billederne er "neutrale" eller fremstiller personen i et særligt lys. Afvej dette alt efter om du primært ønsker fokus på elevernes egne forforståelser, eller på mediers (med forskellige afsenderes) præsentation af forskellige personer.

Klip dem ud og lim dem på hvert sit stykke papir. Det er vigtigt, at du sætter billedet i toppen af papiret, så der er masser af plads nedenunder til at skrive på – lim evt. to stykker papir sammen for at få det langt nok. Der skal være et billede pr. deltager.

2. Introducer aktiviteten

Del klassen op i mindre grupper á 4 - 6 personer. Bed hver gruppe om at sætte sig i en cirkel og giv hver af dem et billedark. Forklar grupperne, at hvert medlem af gruppen skal skrive sit første indtryk af personen NEDERST PÅ SIDEN. Når den første har gjort det, skal han eller hun folde papiret (bagom), således at hans eller hendes tekst bliver skjult og dernæst give arket videre til sidemanden i gruppen. Vær helt sikker på, at alle har forstået instruktionerne, inden I starter. Det kan f.eks. være en god idé at vise, hvor eleverne skal skrive, og hvordan de skal folde papiret op.

På det papir den næste i gruppen modtager, skal han/hun så igen skrive sit første indtryk, lige over ombøjet, bukke det han/hun har skrevet bagom, sende det videre, og sådan fortsætter det.

Hvis I gerne vil lave øvelsen hele klassen sammen, kan I også vise billederne på en projektor og bede alle om at skrive deres første indtryk på post-its, som i bagefter kan samle og hænge op sammen med et print af billedet. – husk i så fald at nummerere både billeder og post-its.

1. Skriv indtryk ned og del dem til sidst

Sæt aktiviteten i gang. Lad arkene skifte ret hurtigt, så eleverne ikke får for meget tid at tænke i. Det er de allerførste indtryk, der er interessante.

Når alle billeder har været hele cirklen rundt, kan I folde hele arket ud og sætte det op eller lignende, så alle kan se, hvilke forskellige indtryk I har fået.

Opsummering og refleksion

På baggrund af øvelsen, reflekteres der over, hvordan man reagerer i situationer, hvor man møder mennesker og kulturer, man måske i virkeligheden ikke har særlig stor viden om?

Tal om øvelsen og spørg fx:

- Hvad lærte vi som gruppe?
- Hvilke overraskelser var der?
- Hvad baserede I jeres første indtryk på? Egne erfaringer, særlige udtryk i billedet (farver, perspektiv osv.)
- Var jeres første indtryk ens eller forskellige – hvordan kan det være?
- Beskriv overfor hinanden en situation, hvor jeres første indtryk af en person viste sig at være helt forkert – og hvad det kom til at betyde?
- Hvad viste denne aktivitet om os selv?
- Hvad betyder forventninger og fordomme for, hvordan vi ser på andre og os selv?
- Er stereotyper i sig selv positive eller negative?
- Hvor har vi stereotyper fra? (Medier, det vi lærer i skolen, venner, etc.)

Ligesom øvelsen Tegn og gæt, vil denne aktivitet formentlig frembringe de mest umiddelbare og generaliserende stereotyper, vi har om andre mennesker, bl.a. udlændinge og minoriteter. Du kan pointere, at alle har brug for at skabe stereotyper for at kunne overskue en mangesidig virkelighed, selvom de billeder vi skaber, ikke nødvendigvis svarer til virkeligheden. Opsummeringen og refleksionen skal fremme forståelsen af, at stereotyper er en forenkling og derfor ikke er dækkende for virkeligheden. Den bedste måde at undgå fordomme, der kan føre til diskrimination, er ved at være bevidst om stereotyper og farerne ved at tro på dem.

For at perspektivere hvordan stereotypiske forestillinger kan påvirke adfærd, anbefales det at vise det korte filmspot Fjern fremmedfrygten produceret af Institut for Menneskerettigheder. En væsentlig pointe med filmen er, at hvis man lader fordommene råde, hver gang man står over for noget nyt, risikerer man, at ens fordomme og forventninger bliver til usikkerhed og frygt for det fremmede og ukendte.

Supplerende litteratur og henvisninger

Andersson, Mattias, Anette Faye Jacobsen & Christiane Mossin (2008): "Det er enhvers ansvar. Medborgerskab i skolen"; Alinea, Lindhardt og Ringhof

Denne bog giver en mere teoretisk introduktion til feltet og har til hensigt at skabe et øget fokus på og bevidsthed om det demokratiske læringspotentiale i skolens traditionelle fag og i den enkelte lærers daglige undervisningspraksis.

Se endvidere EMUens tema om køn, etnicitet og ligestilling hvis du vil arbejde videre med stereotyper. Se fx dokumentaren Menneskedyret om folks forventninger til børn afhængigt af deres køn http://www.emu.dk/gsk/paa_tvaers_af_fag/samfund/etnicitet/

Klasser, der har gennemgået denne øvelse, kan fint arbejde videre med øvelsen Tegn og gæt – Ligeværd og fællesskab.